

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ BÜLTENİ

XVIII. Cilt

1969

1'inci Sayı

KÜTÜPHANE MALZEMESİNDE STANDARDLAŞMAYA DOĞRU

Kuruluşların iş hacimleri büyüyünce, işlerin görülmesinde basitlik, kolaylık ve hız sağlanması kaçınılmaz olur. Özellikle iş sahipleri ile doğrudan doğruya teması olan kuruluşlar, bu gibi tedbirleri daha başlangıçta düşünmek zorundadırlar. Aksi halde, kısa bir süre sonra işleri, yaygın deyimle «arap saçı»na dönüşebilir.

Kuruluşlarda işleri basitleştirmenin ve hızlandırmanın yollarından biri, benzer işler için benzer işlemler yürütmekten ibarettir. Bu da, büyük ölçüde, basılı formlarla sağlanır. Bu formlarda belli bir işlem için gerekli bütün bilgilere ait yerler bulunacağından, işlemin eksik kalması gibi bir tehlike de kalmaz. Bir kuruluşun göreceği işler önceden tesbit edilir, her iş için gerekli basılı formlar önceden hazırlanırsa, o kuruluşta işler kısa zamanda, eksiksiz ve kolayca bitirilir. Bu ise ehem iş sahibini, hem de kuruluşu memnun eder.

Bir kuruluşta kullanılacak her çeşit malzemede «standard»a gidilmesi, bir yandan benzer iş ve hizmetlerde birlik, kolaylık ve hız sağlarken, bir yandan da bunların ucuza elde edilmesini mümkün kılar. Belli bir iş için hazırlanmış standard bir malzeme, o işle ilgili bütün kuruluşlarda kullanılabilmesi için bol sayıda imâl edilir. Yapılan malzemenin sayısı arttıkça, maloluş değeri düşer, böylece ucuza elde edilebilir.

Birer kamu kuruluşu olan kütüphanelerde, okuyucular diğer kuruluşlardaki «iş sahibi» durumundadırlar. Öylesine sabırsız ve acelecidirler. İsterler ki, aradıkları eserler hemen ellerine geçsin. Kütüphane, okuyucusuna bu imkânı sağlamak zorundadır. Çünkü varlığının sebebi okuyucudur.

Bu bakımdan, kütüphanelerde basılı formlara, diğer bir çok kuruluşlara göre, daha çok ihtiyaç duyulur. Uzun denemelerden sonra, kütüphanelerde kullanılan basılı formlar tesbit edilmiş; bunlarda, gerek ölçü, gerek biçim, gerekse basılacakları malzemeler yönünden belirli standartlara ulaşılmıştır. Günümüzde, dünya kütüphanelerinin çoğu, belli işler için bu standard malzemeyi kullanmaktadır.

Üzüntü ile belirtelim ki, son yıllara kadar, yurdumuzda bu konu üzerinde yeterince durulmamış, kütüphanelerde kullanılacak standard malzeme işi ciddi olarak ele alınmamıştır. Bir kısım kütüphanecilerimizin basılı formlar hazırlama yolundaki çabaları ise, tecrübesizlik yüzünden başarılı olamamıştır.

Kütüphane malzemelerinin standardlaştırılması gereği üzerinde, ilk olarak 1961 yılında, Milli Eğitim Bakanlığınca kurulan Kütüphaneler Komitesi durmuştur. 1962 yılında toplanan VII. Milli Eğitim Şurasına sunulan raporda bu husus, «Kütüphanelerde kullanılan her çeşit malzeme ve mefruşat, Devlete ucuza malolması için, standard şekle getirilmelidir.» sözleriyle açıkığa kavuşturulmuştur. Bu rapor, Şura'nın onayından da geçtiği için, Milli Eğitim Bakanlığının yerine getirmesi gerekli bir direktif niteliği de kazanmıştır. Fakat, Bakanlığın böyle bir çalışma yaptığına, bugüne kadar şahit olunamamıştır.

Kütüphanelerin bu konudaki beirlgin ihtiyacı, TKD tarafından yayınlanmakta olan ve Osman Tekin Aybaş tarafından hazırlanan iki cildlik Kütüphane Malzemesi Elkitabı adlı eserle giderilmiş olacaktır. Basılı formlarla ilgili ilk cildi 1968'de yayınlanan ve kütüphane mefruşatı ile ilgili ikinci cildinin de 1969 yılın da çıkması beklenen bu eserin, kütüphanelerimiz için çok yararlı olacağı şüphesizdir.

Ancak; eserin yararlı olabilmesi, verilen standartların kütüphanelerce kabulüne bağlıdır. Verilen standartlar kütüphanelerimizce benimsenirse, bunlara uygun malzemenin yapılıp satışı sunulması da mümkün olabilecektir.

Yurdumuzdaki kütüphanelerin büyük çoğunluğu Millî Eğitim Bakanlığına bağlıdır. Bunların Dernekçe yayınlanan eserde verilen standartları kabul etmeleri ile amaca büyük ölçüde ulaşılmış olacaktır.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ, bu gerçeği göz önünde bulundurarak, Kütüphane Malzemesi Elkitabı'nda gösterilen malzemelerin, bu standartlara uygun olarak, Bakanlığa bağlı Millî Kütüphane ile halk, okul ve çocuk kütüphanelerinde kullanılmasının sağlanmasını Millî Eğitim Bakanlığında rica etmiştir. TKD Genel Başkanlığı, 21 Ocak 1969 günlü ve V/81 sayılı bu yazısı ile, hem Bakanlığın VII. Millî Eğitim Şurasında verilen kararlardan birini gerçekleştirmesine imkân hazırladığı; hem de, kütüphanelerimizin kolayca edinebilecekleri standard malzemeye kavuşturulması yolunda önemli bir adım atılmasına öncülük ettiği kanaatindedir.

Dernek, Millî Eğitim Bakanlığının bu standartları kabulü halinde, bunları bizzat imâl edip kütüphanelere ucuz fiyatla gönderme yollarını da arayacaktır.